

**«ŞİDDETTEN UZAK»
DAHA GÜVENLİ
OKULLARA**

ŞİDDET NEDİR?

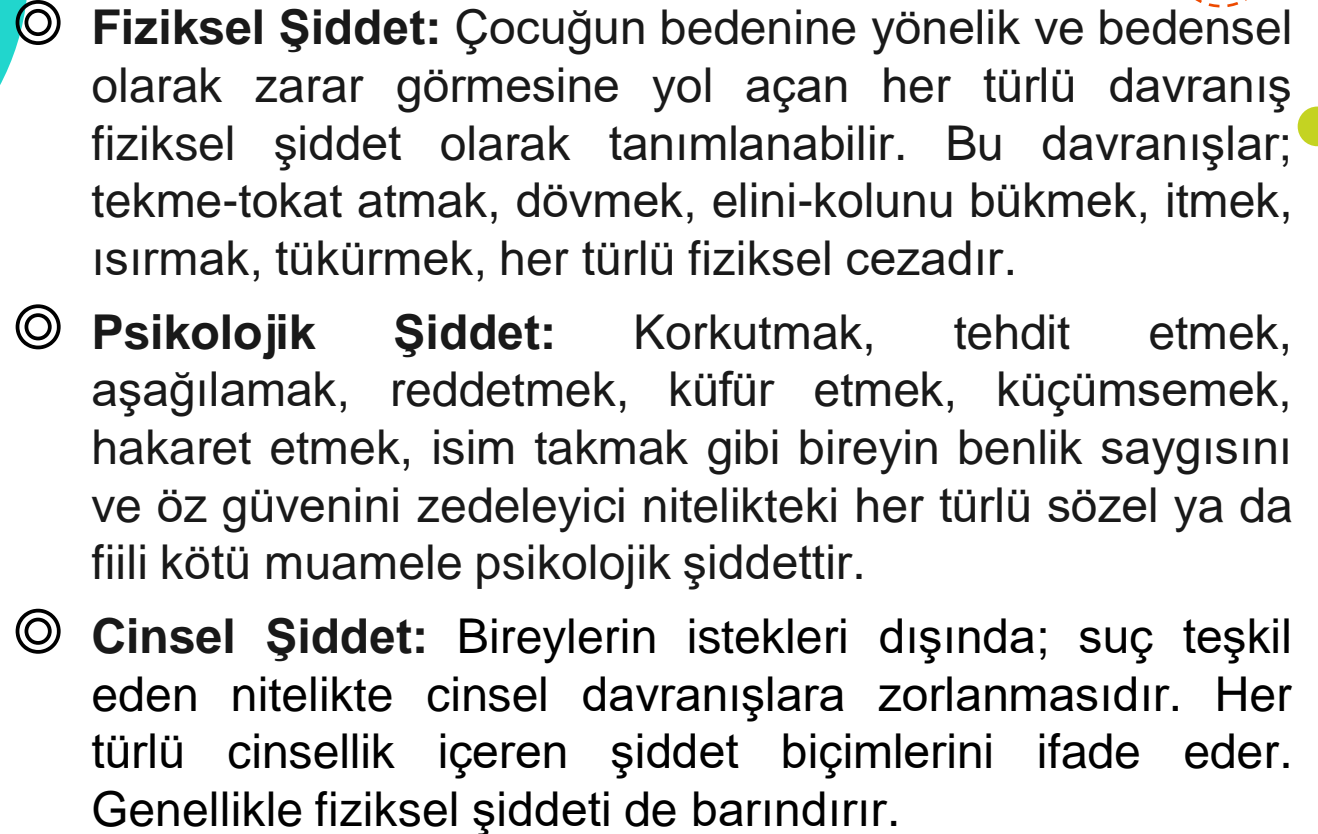
- Şiddet bir insanın ya da grubun bir başka birey ya da gruba karşı çeşitli amaç ve niyetlerle kötü muamele etmesidir.
- Şiddet; dili, dini, etnik kökeni, sınıfı, kültürü ne olursa olsun tüm insanlığı tehdit eden evrensel bir olgudur.
- Dünyanın her yerinde, her toplumunda, her sosyal sınıfında şiddet olgusu gözlenmekte ve insanlar şu veya bu şekilde şiddete maruz kalmaktadırlar.

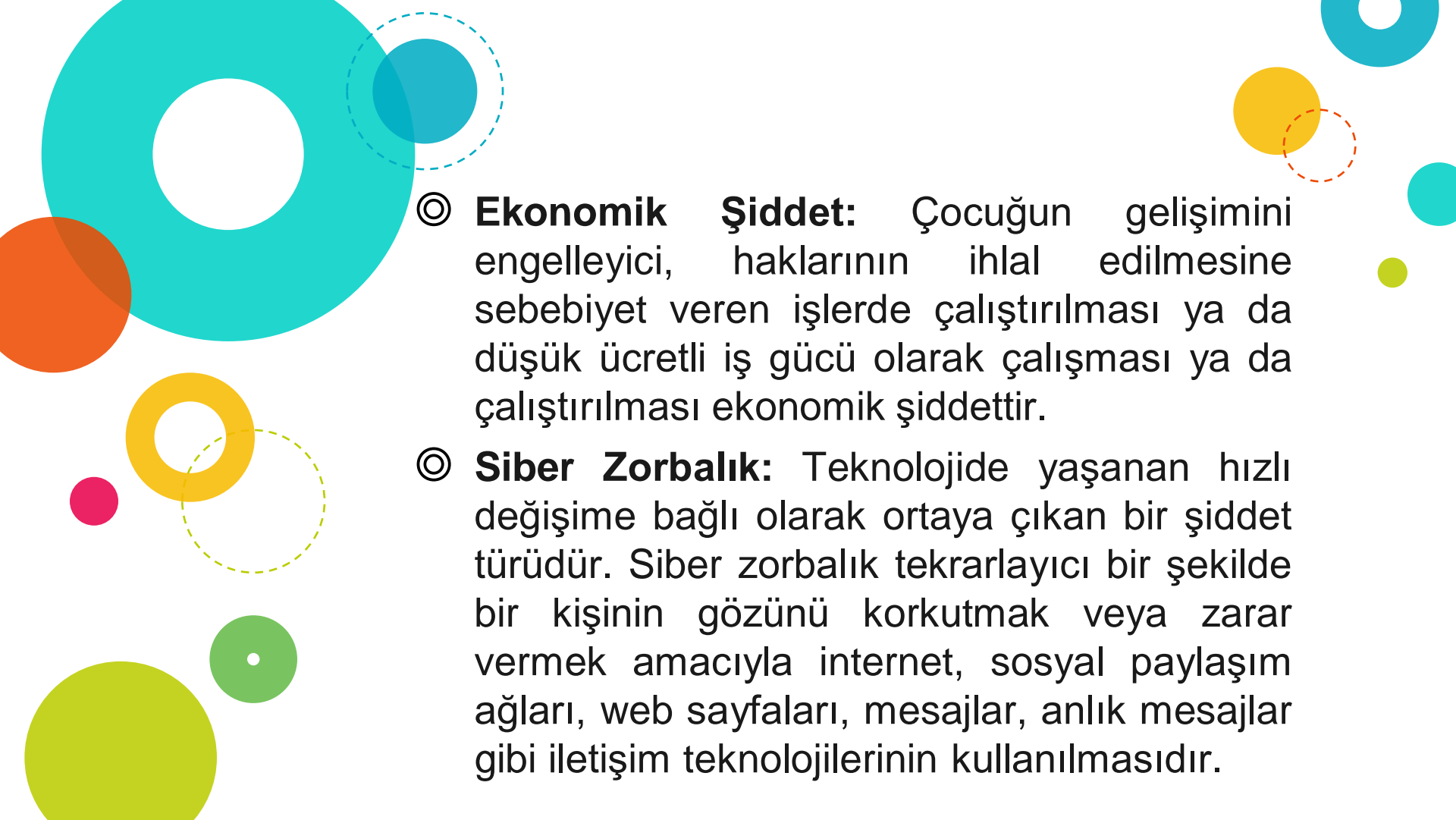

ŞİDDET TÜRLERİ?

**Çocuklara yönelik şiddet beş alanda görülebilmektedir.
Bunlar;**

- ⦿ **Fiziksel Şiddet**
- ⦿ **Psikolojik Şiddet**
- ⦿ **Cinsel Şiddet**
- ⦿ **Ekonomik Şiddet**
- ⦿ **Siber Şiddet'tir.**

-
- © **Fiziksel Şiddet:** Çocuğun bedenine yönelik ve bedensel olarak zarar görmesine yol açan her türlü davranış fiziksel şiddet olarak tanımlanabilir. Bu davranışlar; tekme-tokat atmak, dövmek, elini-kolunu bükmek, itmek, ısırarak, tükürmek, her türlü fiziksel cezadır.
  - © **Psikolojik Şiddet:** Korkutmak, tehdit etmek, aşağılamak, reddetmek, küfür etmek, küçümsemek, hakaret etmek, isim takmak gibi bireyin benlik saygısını ve öz güvenini zedeleyici nitelikteki her türlü sözel ya da fiili kötü muamele psikolojik şiddettir.
  - © **Cinsel Şiddet:** Bireylerin istekleri dışında; suç teşkil eden nitelikte cinsel davranışlara zorlanmasıdır. Her türlü cinsellik içeren şiddet biçimlerini ifade eder. Genellikle fiziksel şiddeti de barındırır.

-
- © **Ekonomik Şiddet:** Çocuğun gelişimini engelleyici, haklarının ihlal edilmesine sebebiyet veren işlerde çalıştırılması ya da düşük ücretli iş gücü olarak çalışması ya da çalıştırılması ekonomik şiddettir.
  - © **Siber Zorbalık:** Teknolojide yaşanan hızlı değişime bağlı olarak ortaya çıkan bir şiddet türüdür. Siber zorbalık tekrarlayıcı bir şekilde bir kişinin gözünü korkutmak veya zarar vermek amacıyla internet, sosyal paylaşım ağları, web sayfaları, mesajlar, anlık mesajlar gibi iletişim teknolojilerinin kullanılmasıdır.

GÜVENLİ OKUL

- ❖ *Güvenli bir okul, eğitim-öğretim faaliyetlerinin korkudan, şiddetten ve endişeden arınmış, keyifli bir ortamda gerçekleştirilebileceği bir mekandır. Böyle bir ortam, her öğrencinin kendisini özel gördüğü ve kabul edilmiş hissettiği bir eğitim iklimini sağlar.*
- ❖ *Güven ortamı oluşmuş okul; zorbalıktan uzak, davranış beklentilerinin açık bir şekilde ifade edildiği ve destekleyici ve kuralların özenli bir şekilde uygulandığı bir yerdir.*

OKULDA ŞİDDET KAVRAMI

- Okullar toplumun bir parçası olması nedeniyle bireysel, toplumsal ve ailesel kaynaklı nedenlerin tetiklediği Şiddetin görülebilir hale geldiği yerlerin başında gelmektedir. Okullarda, meydana gelen Şiddet olaylarının diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda arttığı, özellikle 2000'li yıllardan itibaren medyanın gündemine de daha sık geldiği dikkati çekmektedir.
- ***Okulda Şiddet kavramı; okul iklimi üzerinde olumsuz sonuçlar doğuran sağlıklı ve etkili eğitim sürecine zarar veren davranıŐlardan kaynaklanmaktadır. Okulda Şiddet; ğrenci-ğrenci, ğretmen-ğrenci, okul yönetimi-ğrenci arasındaki fiziksel - duygusal olarak zarar verici baskı ve saldırganlık davranışlarını içeren etkileŐimleri kapsamaktadır.***

OKULLARDA ORTAYA ÇIKAN SALDIRGANLIK TÜRLERİ

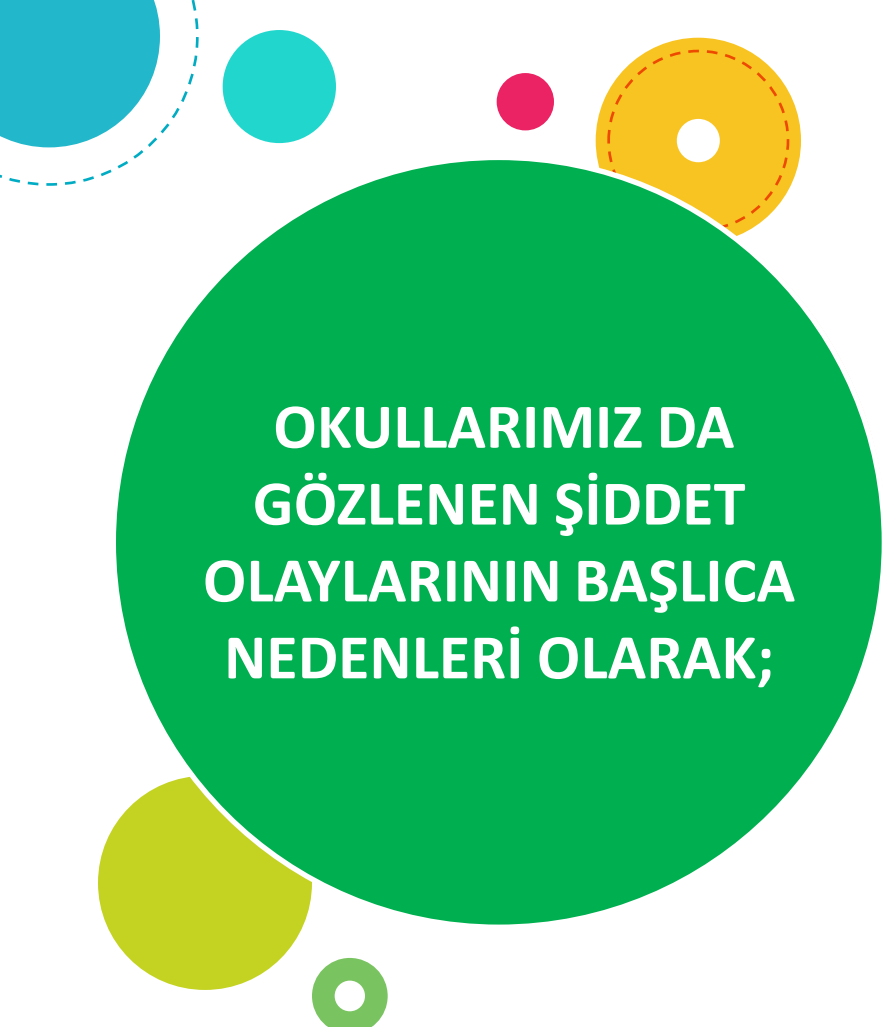
1-Düşük Düzeyde Saldırganlık: Kötü sözler söyleme, itme, dürtme, olumsuz sözler içeren duvar yazıları yazma ve hırsızlık yapma gibi davranışları kapsamaktadır.

- **2-Taşınmaz Mala Karşı Saldırganlık (Vandalizm):** Okulda kullanılan mallara kasıtlı olarak zarar verme, yangın çıkarma gibi okullarda ciddi zararlar ortaya çıkaran eylemler olarak tanımlanmaktadır.
- **3-Tehditler:**Öğrencinin diğer bir öğrenciyi açık bir şekilde tehdit etmesi durumunu içerir. Okullarda çok fazla yaşanan durumlardan bir tanesidir.
- **4-Fiziksel Saldırganlık:** Alay etme, zorbalık, cinsel saldırı, tecavüz, tartışma, kavga etme, bıçaklama, silah taşıma ve kullanma tehdidi ya da kullanma gibi davranışlar fiziksel saldırganlık kapsamındadır.

T.B.M.M 'nin Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğitimi ile Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile İlgili Meclis Araştırma Komisyonu Raporuna göre;

- ⦿ Ortaöğretim kurumlarına devam eden öğrencilerin, yüzde 35'nin Fiziksel, yüzde 48'nin Sözel, yüzde 27,6'nın Duygusal ve yüzde 11'nin Cinsel Şiddete maruz kaldığı saptanmıştır
- ⦿ Yapılan araştırmalara göre, atari salonu ya da internet kafelere giden öğrenciler arasında en çok oynanan oyun türü yüzde 66,5 ile savaş ve dövüş oyunları olarak gözlenmiştir.
- ⦿ Ayrıca, öğrencilerin televizyon dizilerini seyretmede tercihlerinin yüzde 21 oranı ile mafya dizileri ilk sırayı aldığı ortaya çıkmıştır. Yine öğrencilerin yarısı yani yüzde 44,8'i aksiyon/macera/gerilim/korku türünde filmleri izlemeyi tercih etmektedir.

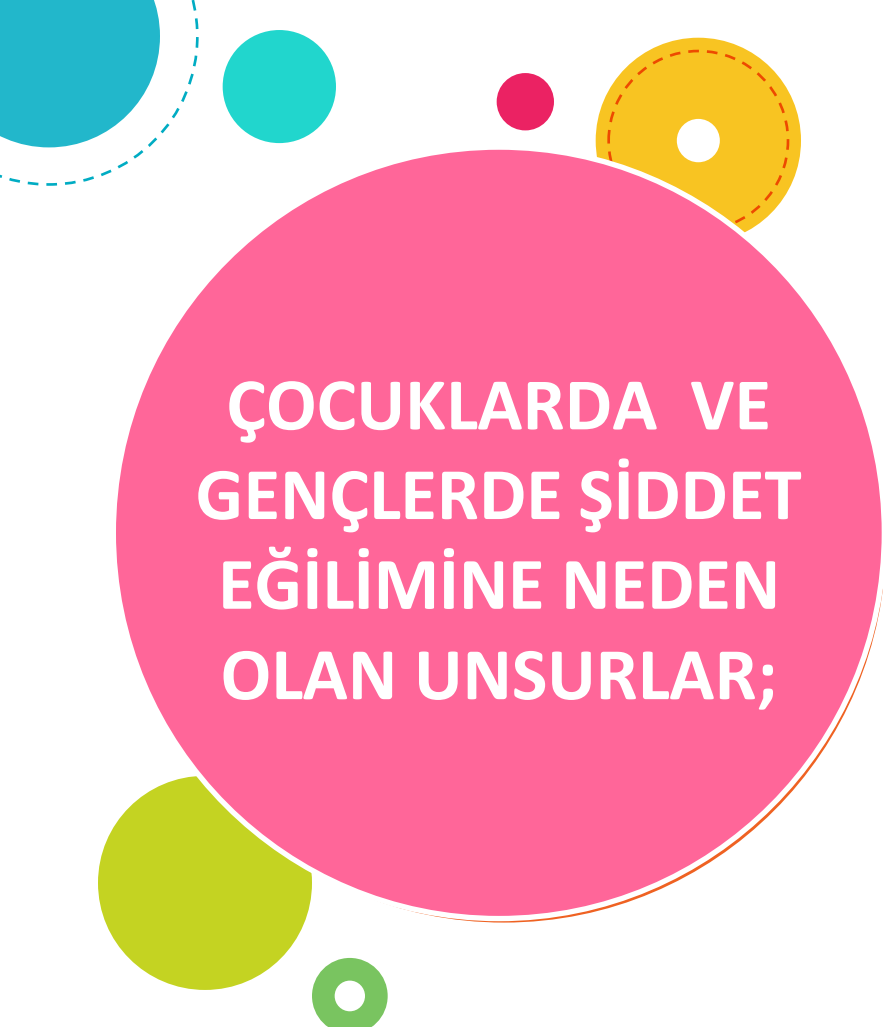

**OKULLARIMIZ DA
GÖZLENEN ŞİDDET
OLAYLARININ BAŐLICA
NEDENLERİ OLARAK;**

- Yanlıő arkadaő seğimi,
- Özgüven eksikliği, İletifim becerileri eksikliği,
- Okul baőarisizlięi,
- Aile sorunları ve paręalanmıő aile, Ekonomik nedenler,
- Kız-erkek arkadaőlıęı sorunu,
- Ergenlik dönemi sorunları,
- Olumsuz öğretmen tutumları, sayılabilir.

“

***Peki; Çocuklarda Ve
Gençlerde Şiddet Eğilimine
Neden Olan Unsurlar
Nelerdir?***

ÇOCUKLARDA VE GENÇLERDE ŞİDDET EĞİLİMİNE NEDEN OLAN UNSURLAR;

- Çocukların davranışlarını kontrol etmekte zorluk yaşaması ve empatiden yoksun olarak içlerinden geldiği gibi, düşünmeden hareket etmeleri,
- Sorun çözme, öfke kontrolü ve iletişim kurma gibi sosyal becerilerinin zayıf olması,
- Çocukların eğitim yaşamının ihmal edilmesi,
- Çocuğa yönelik zayıf danışmanlık, çocuğun yaşamını takip etmekte başarısızlık,
- Ailenin disiplin becerilerinin zayıf olması; uygunsuz, tutarsız ve sert disiplin uygulamalarının bulunması ve çocuk yetiştirme konusunda farklı anlayışların çocuğa yansıtılması,
- Çatışma çözme ve öfke kontrolü becerilerinin zayıf olması veya hiç olmaması,
- Aile içi çatışma, evlilik uyumsuzluğu, ev içi şiddet, istismarın varlığı,
- Çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığının iyi olmaması, madde kullanımı, depresyon.

“

- ◎ ***Suç ve şiddet olaylarının çoğunda erken tanıma ve uyarı işaretleri görülür.***
- ◎ ***Bu işaretlerin çocukların, buldukları ortam içinde gözlenmeleri, onların davranışlarındaki değişimin fark edilmesine ve problem çıkarabilecek çocukların belirlenmesine yardım edebilir.***

ERKEN TANIMA VE UYARI İŞARETLERİ

- Sosyal olarak içe kapanma.
- Aşırı izolasyon ve yalnızlık duyguları.
- Aşırı reddedilme duyguları.
- Şiddet mağduru olmak.
- Dalga geçilme ve tacize uğrama duyguları
- Okula ilginin ve akademik başarının düşük olması
- Şiddeti yazılar ve resimler ile anlatmak.
- Kontrol edilemeyen öfke.
- Fevriyet ve düzenli/sürekli olarak vurma, sindirme, zorlayıcı davranışlar gösterme.
- Disiplin öyküsü.
- Önce yaşanmış şiddet ve agresif davranış hikayeleri.
- Farklılıklara toleransın olmaması ve ön yargılı olmak.
- Madde ve alkol kullanımı
- Çetelere bağlı olma.
- Silaha yasal olmayan yollardan ulaşma ve kullanma.
- Ciddi şiddet tehdidi.

YAKIN UYARI İŞARETLERİ

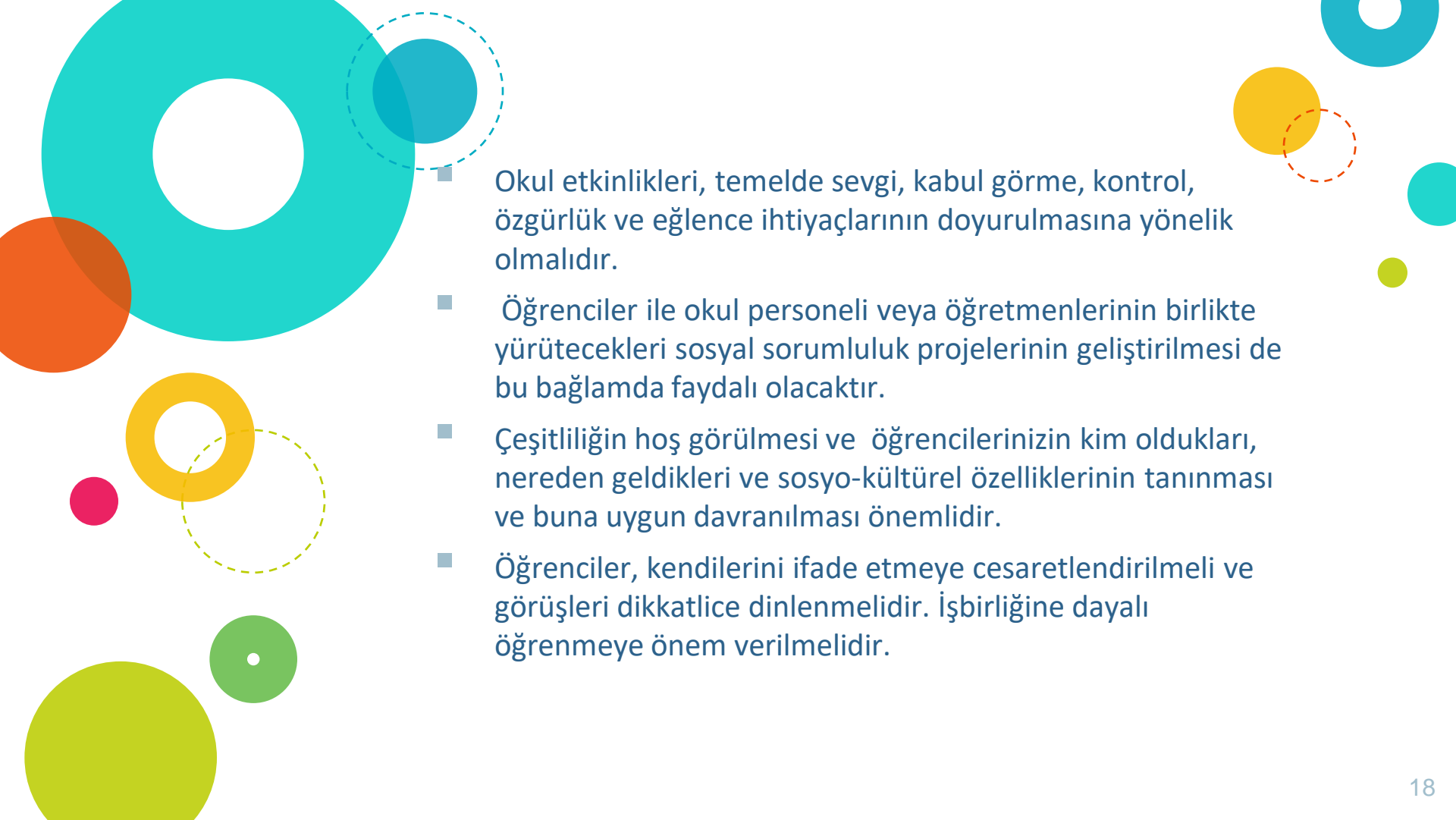
- Arkadaşları ya da aile bireyleriyle fiziksel olarak ciddi boyutlarda kavga etmek.
- Eşyalara ciddi oranda zarar vermek.
- Nedeni basit gibi görünen olaylar karşısında bile şiddetli biçimde öfkelenmek.
- Ölümcül şiddet uygulayacağına ilişkin detayları belirtilen tehditler etmek.
- Ateşli ve kesici silah ve diğer tehlikeli aletlere sahip olmak ve/veya bunları kullanmak.
- Kendini yaralayacağına ya da intihara başvuracağına ilişkin tehditlerde bulunmak.
- Öğrencinin şiddet uygulayacağına ilişkin zaman, yer ve uygulayacağı yöntemi ortaya koyan ayrıntılı bir planının olması.
- Saldırgan bir geçmişinin olması.
- Geçmişinde yaptığı tehditleri yerine getirmiş olması.
- Üzerinde bıçak ya da silah olması.
- Etrafındakileri bu silahları kullanmakla tehdit etmesi.

OKULDA ŞİDDET OLAYLARINI ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

- Şiddetin önlenmesi için okulda, öğretmen, öğrenci, veli ve diğer okul personeli arasında açık bir iletişim ve işbirliği önemli görülmelidir.
- Olumlu bir okul iklimi geliştirilmesi ve okulda bir takım ruhu yaratılması önemlidir.
- Okul çalışanlarıyla, öğrenciler arasında güven verici ve destekleyici bağların kurulması ve Öğrencilerin okula olan bağlılıklarının artırılması okullardaki Şiddeti önlemede önemli bir husustur.
- Baskıcı cezalandırma yöntemlerinden kaçınılmalıdır.

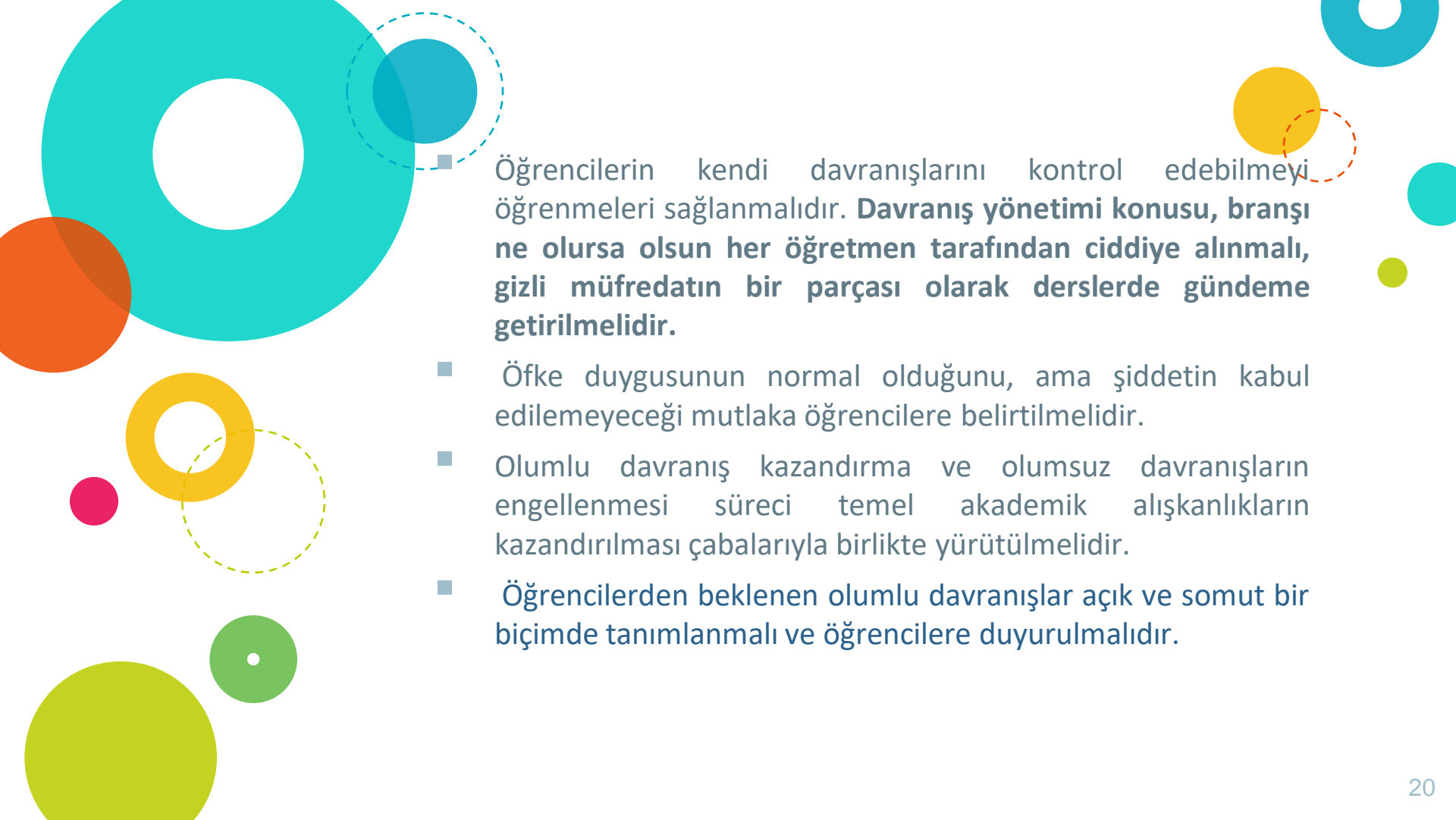

Okul etkinlikleri, temelde sevgi, kabul görme, kontrol, özgürlük ve eğlence ihtiyaçlarının doyurulmasına yönelik olmalıdır.

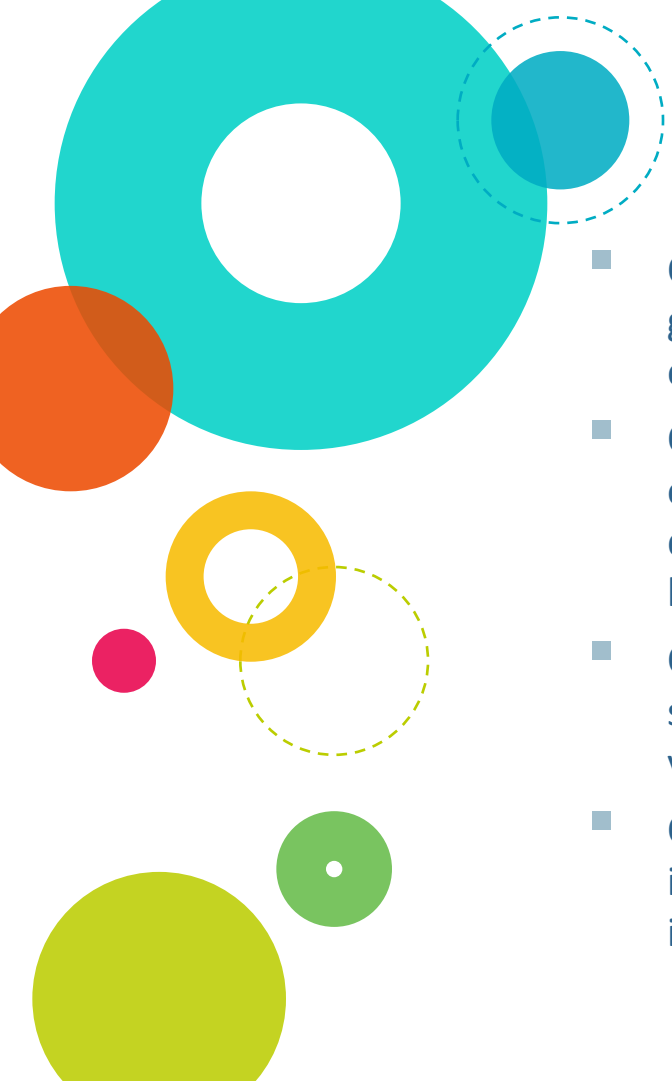
- Öğrenciler ile okul personeli veya öğretmenlerinin birlikte yürütecekleri sosyal sorumluluk projelerinin geliştirilmesi de bu bağlamda faydalı olacaktır.
- Çeşitliliğin hoş görülmesi ve öğrencilerinizin kim oldukları, nereden geldikleri ve sosyo-kültürel özelliklerinin tanınması ve buna uygun davranılması önemlidir.
- Öğrenciler, kendilerini ifade etmeye cesaretlendirilmeli ve görüşleri dikkatlice dinlenmelidir. İşbirliğine dayalı öğrenmeye önem verilmelidir.

-
- Saldırganlığı önlemeye yönelik yapılan çalışmalarda akran baskısıyla baş etme becerileri ve hayır diyebilme becerilerinin kazandırılması oldukça önemlidir.
  - Ergenlerin işlevsel olmayan ve saldırganlığı tetikleyen otomatik düşüncelere ilişkin farkındalık kazanması ve bu düşüncelerini değiştirebilmesi için etkinlikler yapılması da önerilebilir.
  - Öğrencilerin kişisel yaşantılarına ilgi gösterilmelidir. Risk grubuna giren öğrenciler tespit edilmeli, yakından izlenmeli ve bu öğrencilerin hem kendilerine hem de ailelerine rehberlik hizmetinin önleyici tedbirler olarak zamanında verilmesi önemlidir.

Öğrencilerin kendi davranışlarını kontrol edebilmeyi öğrenmeleri sağlanmalıdır. **Davranış yönetimi konusu, branşı ne olursa olsun her öğretmen tarafından ciddiye alınmalı, gizli müfredatın bir parçası olarak derslerde gündeme getirilmelidir.**

- Öfke duygusunun normal olduğunu, ama şiddetin kabul edilemeyeceği mutlaka öğrencilere belirtilmelidir.
- Olumlu davranış kazandırma ve olumsuz davranışların engellenmesi süreci temel akademik alışkanlıkların kazandırılması çabalarıyla birlikte yürütülmelidir.
- Öğrencilerden beklenen olumlu davranışlar açık ve somut bir biçimde tanımlanmalı ve öğrencilere duyurulmalıdır.

-
- Öğrenciler tarafından sergilenen olumsuz davranışlar görmezlikten gelinmemeli, bu olumsuz davranışlara müdahale edilmelidir.
  - Olumsuz davranışları cezalandırmaktan çok bu davranışların ortaya çıkma olasılığını azaltacak önlemler alınmalı, olumlu davranışlar sergileyen öğrencilerin teşvik edildiği bir yaklaşım benimsenmelidir.
  - Öğrenciler tarafından sergilenen davranış problemleri sadece sınıfta değil, sınıf dışında da takip edilmeli, bu sorunların yaşandığı mekânlar belirlenmeli, gerekli tedbirler alınmalıdır.
  - Öğretmenler ve çocukla çalışan diğer personel şiddet içermeyen çatışma ve çözüm yöntemlerini kullanmalı ve şiddet içermeyen mesajlar vermelidir.

ŞİDDETİ ÖNLEME VE OKUL GÜVENLİĞİNİ ARTIRMA STRATEJİLERİ

- Okula giriş çıkışların kontrol altına alınması.
- Çocukların ve gençlerin suç işlemlerini kolaylaştıran çevre koşullarını değiştirerek suça yönelmelerini önleme.*
- Okullarda meydana gelen suç niteliğindeki olaylara ilişkin kayıt tutmak ve takip etmek.
- Okulun vizyonunu ve misyonunu ifade ederken mutlaka “öğrencilerin güvenli bir ortamda eğitim-öğretim yapma hakkına sahip oldukları” gerçeğinin vurgulanması.
- Ana-babalar ve öğrencilerin de katılımıyla, geniş kapsamlı bir okul güvenliğini sağlama planının geliştirilmesi.
- Okul ve sınıf kurallarının açık, tutarlı ve objektif olarak mutlaka belirlenmesi ve öğretim yılı başında her öğrenciye ve velisine , uyulması gereken kuralların neler olduğunu ifade eden broşürlerin dağıtılması.
- Okula gelen ziyaretçilerin izlenmesi, okul içerisinde kontrollü bir şekilde hareket etmelerinin sağlanması.

“

- ⦿ *Okul genelinde belli bir disiplin anlayışı (yaklaşımı) benimsenmeli, ortak bir amaç üzerinde uzlaşılmalı ve bu amaç herkes tarafından paylaşılmalıdır.*
- ⦿ *Okul güvenliğinin süreklilik isteyen bir iş olduğu unutulmamalıdır. Her yıl düzenli olarak okul güvenliğini sağlamaya yönelik planların gözden geçirilmesi ve gerekiyorsa ek önlemlerin alınması gerekmektedir.*

**GÜVENDE
KALABİLMEK İÇİN
GEREKLİ GÜVENLİK
NUMARALARINI
KAYDEDİN**

- ☉ **Kocaeli Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü: 0 262 329 42 25**
- ☉ **Gebze Çocuk Büro Amirliği: 0 262 646 73 50, Dahili 6868**
- ☉ **Gölcük Çocuk Büro Amirliği: 02624147817**
- ☉ **Kocaeli Barosu Çocuk Hakları Merkezi: 0 262 321 13 90**
- ☉ **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı: ALO 183**
- ☉ **Kocaeli Aile Danışma Merkezi: 0262 332 18 41**

KAYNAKÇA

- Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. Kültegin Ögel, İtir Tarı, Ceyda Yılmazçetin Eke-Yeniden Yayınları NO:17 İstanbul-2006
- TBMM Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğitimi ile Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile İlgili Meclis Araştırma Komisyon Raporu.
- MEB ve İçişleri Bakanlığı arasında 20.09.2007 tarihinde imzalanan “Okullarda Güvenli Ortamın Sağlanmasına Yönelik Koruyucu ve Önleyici Tedbirlerin Artırılmasına İlişkin İşbirliği Protokolü,”
- Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Selahattin Öğülmüş’ün okullarda şiddetin önlemesi ile ilgili strateji önerileri
- Pişkin, M., Öğülmüş, S. ve Boysan, M. (2011). Güvenli okul ortamı oluşturma öğretmen ve yönetici kitabı.
- YAVUZER Y.” Okullarda Saldırganlık/Şiddet: Okul Ve Öğretmenle İlgili Risk Faktörleri Ve Önleme Stratejileri” Millî Eğitim Dergisi Sayı. 192 Güz/2011